

Zgłoś sprawę na policję

- Ludzie, gdy zauważą padłe lub ranne zwierzę przy drodze, zwykle dzwonią do nas albo do myśliwych. A to nie są nasze kompetencje. Zwierzyna, mimo że żyje w lasach, jest własnością Skarbu Państwa. To jest problem szczególnie w dni wolne od pracy, bo zwłok nie można samemu usunąć czy zakopać, bo musi przyjechać specjalistyczna firma utylizacyjna - tłumaczy jeden z leśników. Z przepisów ustawy o ochronie zwierząt wynika: „Prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, obowiązany jest, w miarę możliwości, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust. 3.”. Choć ten, kto potrącił zwierzę na drodze, ma prawny obowiązek się nim zająć - inaczej grozi mu grzywna do 5 tys. złotych - nie zawsze się do niego stosuje. Wiele osób po prostu odjeżdża.

Co więc należy zrobić w wypadku kolizji z dzikim zwierzęciem, jak również znalezienia na drodze martwego bądź ranego dzika czy sarny? Zadzwoń na numer alarmowy policji - 997. Policjanci sporządzą odpowiednią notatkę oraz powiadomią odpowiednie jednostki odpowiedzialne za zabranie zwierzyny z drogi lub odszukanie jej, jeśli przeżyła kolizję i uciekła. Protokół może być niezbędny do ubiegania się o odszkodowanie. Po dotarciu na miejsce zdarzenia to policjant jest zobowiązany ocenić, czy zwierzęciu da się pomóc. Jeśli uzna, że tak, powiadamia służby weterynaryjne. Jeśli rannej sarnie, losiowi czy psu pomoc się już nie da, to także m.in. policjant (oraz weterynarz) decyduje o bezzwłocznym uśmierceniu zwierzęcia - co wynika z zapisu w ustawie o ochronie praw zwierząt. Jeśli nie można zwierzęcia uratować, należy skrócić jego cierpienie. W sytuacji, gdy zwierzę jest już martwe, także należy zadzwonić na policję, która o zdarzeniu zawiadamia zarządcę drogi, na którym spoczywa obowiązek pokrycia kosztów usunięcia i utylizacji padłego zwierzęcia. W takim wypadku nie ma znaczenia, czyją własnością jest padłe zwierzę. Kwestia własności może mieć znaczenie dla ewentualnego rozszczenia zarządcy drogi wobec właściciela zwierzęcia o zwrot kosztów usunięcia i unieszkodliwiania zwłok. Możemy

Osoba, która jest uczestnikiem zdarzenia drogowego z udziałem zwierzęcia powiadamia służby ratunkowe, a policja w zależności od zastanej sytuacji powiadamia:

- w przypadku ranego żywego zwierzęcia - koło łowieckie
- w przypadku martwego zwierzęcia leśnego i domowego - zarządcę drogi, prosząc o jej uprzątnięcie
- w przypadku rannych domowych zwierząt - powiatowego lekarza weterynarii.

Dodatkowo, w przypadku kolizji z dzikiem powiadamiany jest również powiatowy lekarz weterynarii, który w całości zabezpiecza zwierzę pod kątem wykonania badań w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

wyróżnić następujących zarządców: drogi krajowe - generalny dyrektor dróg krajowych i autostrad, drogi wojewódzkie - zarząd województwa, drogi powiatowe - zarząd powiatu, drogi gminne - wójt, burmistrz. Sprawa się komplikuje, jeśli zdarzenie ma miejsce na drodze wewnętrznej, która niejako jest wyjęta z ustawy o drogach publicznych. W razie wypadku o ewentualne odszkodowanie należy ubiegać się od określonego przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowej lub prywatnego właściciela danej drogi. Jeżeli do wypadku doszło gdzieś w Polsce, a my nie jesteśmy w stanie stwierdzić, na jakiej drodze doszło do kolizji, to szczegółowe informacje uzyskamy na policji lub też w urzędzie danej gminy.

Ryzyko, że na drodze nagle pojawi się dzikie zwierzę, występuje przez cały rok, choć nasila się szczególnie od marca, a szczyt aktywności przypada na maj. Zagrożenie kolizją zwiększa się też w październiku i listopadzie. Do większości zdarzeń dochodzi między 4 a 7 rano oraz między 17 a 23, głównie na drogach przebiegających przez las. Choć zdarza się też, że sarny wyskakują na drogi z łąk czy pól, a dziki pojawiają

się na przedmieściach. Tam, gdzie do zderzeń ze zwierzętami dochodzi często, z reguły są ustawione znaki ostrzegawcze. Lepiej ich nie ignorować i na takich odcinkach zdjąć nogę z gazu. Wolniejsza jazda zwiększa możliwość reakcji. Obserwować trzeba nie tylko drogę, lecz także pobocze. Najwłaściwszą reakcją jest z reguły hamowanie. Trąbienie czy miganie światłami może przynieść efekt odwrotny do oczekiwanego. Wiele zwierząt w sytuacji bezpośredniego zagrożenia, zamiast uciekać, staje w bezruchu. Próba ominięcia zwierzęcia przy znacznej prędkości jest bardzo złym pomysłem. Łatwo można stracić panowanie nad samochodem, wyjechać na przeciwny pas ruchu, wypaść z drogi czy uderzyć w drzewo. Konsekwencje są w takim przypadku znacznie poważniejsze niż tylko rozbity przed samochodem.

Pod żadnym pozorem nie należy dotykać martwego lub ranego zwierzęcia. Może to być groźne dla zdrowia, a nawet życia, a poza tym takie zachowanie narusza przepisy i może skutkować karą grzywny, podobnie jak w przypadku niezgłoszenia zdarzenia.

(1s)

Szanownni Czytelnicy!

Kwiecień i maj to już tradycyjnie miesiące, w których Lasy Państwowe obchodzą „Dni Lasu”. Uroczystości organizowane są zarówno przez niektóre Nadleśnictwa, jak i przez Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych nierzadko przy współudziale Generalnej Dyrekcji. W tym roku imprezy te mają charakter szczególnie, gdyż odbywają się w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu zorganizowała te wyjątkowe obchody 21 kwietnia w miejscu nieprzypadkowym, bo w historycznej stolicy Polski - Gnieźnie. Była uroczysta msza św. w Bazylice Prymasowskiej, było posadzenie pamiątkowych lip w Ogrodach Prymasowskich nawiązujące do sadzonych w tym miejscu w roku 1933 podczas Święta Lasu „Lip Wolności”, było seminarium w Centrum Edukacyjno-Formacyjnym Archidiecezji Gnieźnieńskiej, podczas którego głos zabrał między innymi przybyły na imprezę Dyrektor Generalny Lasów Państwowych dr Andrzej Konieczny oraz główny organizator uroczystości Tomasz Markiewicz - dyrektor poznańskiej dyrekcji. Było wręczenie odznaczeń państwowych i Kordelasów Leśnika Polskiego dla zasłużonych wielkopolskich leśników. Były w końcu artystyczne występy o wymiarze patriotycznym przygotowane przez harcerzy i uczniów gnieźnieńskiej podstawówki. W salach Centrum można było zapoznać się z bardzo ciekawą historyczną wystawą zdjęć, dokumentów, mundurów i innych eksponatów przedstawiających leśników i ich pracę w realiach przedwojennej Polski. Znaczną część tej ekspozycji przygotował z pomocą swoich prywatnych zbiorów pracownik Nadleśnictwa Jarocin - pasjonat i kolekcjoner leśnej historii - Andrzej Antowski.

KALENDARIUM maj 2018

- ▶ 20 maja - XI Święto Polskiej Niezapominajki,
- ▶ 21 maja - Dzień Strażaka,
- ▶ 22 maja - Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej - został proklamowany przez Organizację Narodów Zjednoczonych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństw. Wcześniej dzień ten był obchodzony 29 grudnia, ale w 2000 r. zmieniono datę

- na dzień wejścia w życie Konwencji o ochronie różnorodności biologicznej,
- Dzień Praw Zwierząt,
- ▶ 24 maja - Europejski Dzień Parków Narodowych - obchodzony w rocznicę utworzenia pierwszego parku narodowego w Europie. Najstarszym europejskim parkiem narodowym jest szwedzki park narodowy Sarek utworzony

- w 1909 r.,
- ▶ 26 maja - Dzień Matki,
- ▶ 30 maja - 5 czerwca - Europejski Tydzień Zrównoważonego Rozwoju - celem inicjatywy jest stymulowanie i nagłaśnianie działań, projektów i wydarzeń, które promują zrównoważony rozwój we wszystkich jego aspektach - gospodarczym, społecznym i środowiskowym,

- ▶ 31 maja - Dzień Bociana Białego,
- Światowy Dzień bez Papierosa,
- Światowy Dzień Rozwoju Kultury,
- ▶ do 10 czerwca - OKL w Gołuchowie zaprasza na wystawę prac A. Mańczyka z Nadleśnictwa Zawadzkie prezentującą sylwetki ptaków polskich.

Zestawił: WoJak

AKTUALNOŚCI

► **Dyrektor w Toruniu powołany**

Dyrektor generalny Lasów Państwowych Andrzej Konieczny powołał 13 kwietnia 2018 r. nowego dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Został nim Bartosz Michał Bazela, dotychczasowy nadleśniczy Nadleśnictwa Supraśl (RDLP w Białymstoku). (LP Toruń)

► **Nowe stado żubrów**

W Puszczy Augustowskiej pojawiło się nowe wolno żyjące stado żubrów. Zwierzęta przewieziono z Puszczy Boreckiej w lutym tego roku. Stado (pięć krów i dwa byki) spędziło ostatnich kilka tygodni w specjalnie przygotowanej dla nich zagrodzie adaptacyjnej na terenie Nadleśnictwa Augustów. Najstarsza krowa została wyposażona w obrożę telemetryczną, co pozwoli na późniejsze śledzenie jej wędrówek i tym samym całego stada. Docelowo augustowskie stado ma liczyć ok. 50 zwierząt. Ciekawostką jest fakt, że na początku 2018 r. w Polsce mieliśmy 1873 żubry - aż o 165 więcej niż rok wcześniej i blisko 1200 więcej niż w 1998 r. (LP)

► **Polskie żubry w Bułgarii**

Dzięki projektowi „Kompleksowa ochrona żubra przez Lasy Państwowe” kolejne osobniki z Polski trafiły za granicę. Tym razem celem ich podróży było bułgarskie Ostrovo. Łącznie sześć żubrów (cztery krowy i dwa byki) wyemigrowało z Nadleśnictwa Lutowiska. Ciekawostką jest, że zamieszkuje Bułgarię od 1961 żubry trafiły tam właśnie z Polski. Bułgaria to kolejny kraj, do którego w ostatnim czasie trafiły żubry z Polski. W grudniu ubiegłego roku do Hiszpanii trafiło 8 osobników z hodowli w śląskich i małopolskich nadleśnictwach. (MŚ)

► **Jubileusz 100-lecia ZLP**

W 2018 roku mija 100 rocznica powstania Związku Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej. Uroczyste obchody stulecia ZLP w RP odbędą się 5 października w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie. Obecnie Związek liczy 11268 członków i zrzesza pracowników: Lasów Państwowych, Parków Narodowych, Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, Instytutu Badawczego Leśnictwa oraz Zespołu Szkół Leśnych w Lesku. (ZLPWRP)

► **Dom z paneli w kilka dni**

Austriacki leśnik i inżynier Erwin Thoma stworzył system budowy domów z drewnianych paneli, które jak zapewnienia - składa się w kilka dni. Autor pomysłu twierdzi, że drewno jest wciąż najlepszym materiałem do budowy. (Press Service)

► **Nowy Łowczy Krajowy**

17 kwietnia minister środowiska powołał nowego Przewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego, a został nim Piotr Jenoch. Piotr Jenoch jest absolwentem Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (specjalizacja łowiectwo). Od 2003 r. do 2011 r. pracował w Zespole Łowiectwa w Departamencie Leśnictwa Ministerstwa Środowiska. Od 2012 r. jest pracownikiem Polskiego Związku Łowieckiego. W lipcu 2017 r. został wybrany na stanowisko Łowczego Okręgowego PZŁ w Warszawie. Pracował także w Nadleśnictwie Wyszaków oraz w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Ponadto przez okres 5 lat był biegłym sądowym z zakresu łowiectwa i leśnictwa przy Sądzie Okręgowym w Warszawie. (MŚ)

Zestawił: Wojak

DZIUPLAKI

czyli podglądanie na ekranie

Wiosna to chyba najbardziej pracowita pora roku dla całej przyrody. To właśnie wiosną ci nasi powietrzni przyjaciele wiją gniaz-

da na drzewach, zamieszkują dziuple albo lepią gniazda pod stropami domostw. Wszystko po to, aby przedłużyć swój

święgot skowronka, kukanie kukułki i szczebiot jaskółek. To właśnie wiosną ci nasi powietrzni przyjaciele wiją gniaz-

da na drzewach, zamieszkują dziuple albo lepią gniazda pod stropami domostw. Wszystko po to, aby przedłużyć swój gatunek, aby młode pokolenie mogło przyjść na świat. Jak co roku również w Leśniczówce Czeszewo odbyły się wielkie przygotowania do podglądania tego, co na co dzień jest niewidoczne. W specjalnie przygotowanych do tego celu budkach lęgowych instalowaliśmy kamery, rozkładaliśmy przewody i dostrajaliśmy cały sprzęt, by móc obserwować cud narodzin. Tak właśnie od kilku już ładnych lat gromadzimy informacje o naszych dziuplakach czyli ptakach zamieszkujących dziuple i budki lęgowe.

Co przyniesie ten rok? Zobaczmy i na pewno poinformujemy Was o tym na naszym Facebooku Nadleśnictwa Jarocin.

M.D. - OEL w Czeszewie

Montowanie kamery stacjonarnej w budce Czeszewo

UWAGA! KONKURS!

„MÓJ DZIEŃ W OŚRODKU EDUKACJI LEŚNEJ W CZESZEWIE”

Gościłeś kiedyś w Ośrodku Edukacji Leśnej „Centrum Zarządzania Łęgami” w Czeszewie? Koniecznie musisz wziąć udział w tym konkursie.

Nadleśnictwo Jarocin w związku z jubileuszem 10-lecia istnienia ośrodka edukacyjnego w Czeszewie zaprasza wszystkich chętnych spełniających warunki uczestnictwa określone w regulaminie do udziału w konkursie plastycznym.

Regulamin oraz niezbędny załącznik nr 1 znajdziesz na stronie „www” Nadleśnictwa Jarocin pod adresem www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl. Konkurs skierowany

jest do najmłodszych.

Na zwycięzców I, II i III miejsca wyłonionych w jednej z czterech kategorii wiekowych, czekają atrakcyjne nagrody wartości adekwatnie: 300 zł, 200 zł i 100 zł. Termin dostarczania prac pod adres Nadleśnictwa Jarocin ul. T. Kościuszki 43, 63-200 Jarocin, upływa z dniem 4 czerwca 2018 r. o godz. 14.00. Wręczenie nagród nastąpi w siedzibie Ośrodka Edukacji Leśnej w Czeszewie w piątek 15 czerwca 2018 r. podczas jubileuszowej imprezy.

Opr. Jakub Wojdecki

„Huuu... hu... huuu” - spotkanie z najczęściej spotykaną sową Europy

16 uczestników wzięło udział w VII ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Noc Sów”. Wydarzenie miało miejsce pod koniec marca i zostało zorganizowane przez szkołę podstawową w Jaraczewie i Wojciechowie przy współpracy ze stowarzyszeniem Ptaki Polskie oraz kampanii Bądź na pTAK!

Po części teoretycznej, około godziny 20.00, o zmroku rozpoczęły się zajęcia terenowe, które poprowadziła nauczycielka biologii Agnieszka Płończak. Uczniowie pełni nadziei ruszyli na spotkanie tych skrytych i czujnych ptaków. Niestety, nasłuchi prowadzone w okolicy poniemieckiego cmentarza i kościoła oraz podworskiego parku nie dały oczekiwanych efektów. Wszyscy wracali z wycieczki nieco rozczarowani. Nagle z zarośli i zadrzewień nad Obrą wyładowano jakieś dźwięki. Po ponownych nasłuchach odezwała się wyraźnie pójdzka, a następnie co najmniej dwa osobniki puszczyka zwyczajnego. Uczniowie słuchali jak zaczarowani tego przepięknego „sowiego koncertu”.

Ornitologiczne zajęcia uznane zostały za wyjątkowe i niezapomniane. Udało się zaszczepić w młodych ludziach szacunek do przyrody i po-

stawę współodpowiedzialności za jej ochronę. Dzięki współpracy z organizacją Ptaki Polskie młodzi pasjonaci otrzymali dyplomy „Człowiek

na Tak!” oraz pamiątkowe przypinki i opaski odbłaskowe.

Tekst: Agnieszka Płończak Organizator wydarzenia

Dzieci odkrywały tajemniki lasu

W Szkole Podstawowej w Kotlinie pod koniec kwietnia odbył się XIV Gminny Turniej Wiedzy Ekologiczno-Przyrodniczej dla klas III. Do udziału w konkursie zgłosiło się 7 dwuosobowych drużyn: SP Kotlin (4 drużyny), SP Magnuszewice, SP Sławo-szew-Parzew, SP Wola Książęca.

Dzieci musiały rozwiązać test składający się z 20 pytań, ułożyć puzzle - kontur Ziemi, 2 hasła ekologiczne z rozsypanki wyrazowej oraz rozwiązać zagadki, krzyżówkę i płątaninę literową. Zadania te przygotowała dla nich organizatorka konkursu - Jolanta Paszkiewicz. Laureaci otrzymali nagrody ufundowane przez Nadleśnictwo Jarocin, a pozostali uczestnicy-nagrody pocieszenia, w postaci książek sponsorowanych przez Radę Rodziców przy SP w Kotlinie.

Organizator: Jolanta Paszkiewicz

WYNIKI TURNIEJU

I miejsce
drużyna z III a SP Kotlin: Agata Dekert i Antonina Szewczyk.

II miejsce
drużyna III d SP Kotlin: Ada Borowczyk i Szymon Mroczek

III miejsce
drużyna III SP Wola Książęca

Majówka ZHP Who are you?

Tegoroczna Majówka upłynęła pod hasłem projektu KTO TY JESTEŚ, którego pomysłodawcą i głównym organizatorem jest Hufiec ZZHP Jarocin. Przedsięwzięcie realizowane od trzech lat jako przygotowanie harcerzy do setnej rocznicy Powstania Wielkopolskiego i Odzyskania Niepodległości z zaangażowaniem mieszkańców odbyło się pod patronatem burmistrza Adama Pawlickiego, głównie dzięki wsparciu finansowemu gminy Jarocin i starostwa powiatowego.

Projekt realizowany był również dzięki współpracy Publicznej Biblioteki MiG Jarocin, Muzeum Regionalnego w Jarocinie, TPPW oraz szeregu stowarzyszeń z naszego regionu.

Jedną z najważniejszych dla nas części trzydniowej majówki był „Obóz Białej Lilii” jako promocja działań śródrocznych hufca. Przedsięwzięcie mogło zostać zorganizowane z rozmachem między innymi dzięki współpracy z Nadleśnictwem Jarocin. Jedną

z technik pracy harcerskiej jest tak zwana pionierka. To technika polegająca na budowie różnych sprzętów i konstrukcji z drewna leśnego bez użycia gwoździ, a jedynie za pomocą łączni węzłami ze sznurka. Harcerze co roku w ramach projektu budowali ciekawe konstrukcje, aby pokazać mieszkańcom, co można stworzyć wspólnymi siłami przy współpracy nawet niewielkiej grupy ludzi. Były to łózka polowe, siedziska, huśtawki, makramy, bramy wejściowe,

a od dwóch lat duże karuzele, które cieszyły się największym zainteresowaniem. Nie było by to możliwe, gdyby nie pomoc naszych sąsiadów z lasu - Nadleśnictwa Jarocin. Nasi harcerze nie pokazali jeszcze wszystkich swoich umiejętności w Jarocinie, ponieważ nie było to możliwe z uwagi na mały teren, na którym organizowany był event.

Projekt „Kto ty jesteś” to trzy dni intensywnych różnorakich przedsięwzięć, gdzie każdy z gości mógł tak

naprawdę znaleźć coś dla siebie. Składał się z trzech głównych bloków programowych: „Obozu Białej Lilii”, „Biało-Czerwony Heappening” oraz „Obozu Orła Białego”. Wśród atrakcji odbył się między innymi konkurs wierszy patriotycznych, warsztaty biało czerwone, prezentowały się grupy rekonstrukcji historycznej w przekroju oręza Wojska Polskiego na przestrzeni wieków, pokazano filmowe produkcje Amatorskiego Klubu JAR, przedstawiono liczne pre-

zentacje TPPW, nie zabrakło patriotycznych uroczystości takich jak msza święta za Ojczyznę, uczczenie święta Konstytucji 3-go Maja czy uroczysty apel podczas którego wciągnięto flagę państwową na maszt.

Projektowi towarzyszyły koncerty, gwara wielkopolska i festyn rodzinny. Ten kto nas odwiedził na pewno nie żałował.

Komendantka Hufca ZHP Jarocin
płm Kinga Peleć

Węgry to państwo o powierzchni 96 tys. km², które zamieszkuje blisko 10 mln mieszkańców (w tym ok. 20 000 Polaków), co daje ok. 10 osób/km². Węgry są 3,3 razy mniejsze od Polski. Najwyższym szczytem jest Kékes, 1014 m n.p.m. Stolicą kraju jest Budapeszt podzielony przez rzekę Dunaj na dwa obszary zwane Buda i Pest. Buda jest bogatszą częścią z zamkiem królewskim. W Budapeszcie znajduje się trzeci co do wielkości budynek parlamentu na świecie. Położone w tym kraju Jezioro Balaton ma 77 km długości i 14 km szerokości. Jest to jeden z największych akwenów słodkowodnych w Europie. Kraj znany jest z tzw. czerwonych węgierskich zup i gulaszy przyprawianych papryką. Czy wiesz, że Węgrzy uprawiają ok. 1 000 odmian papryki, a najostrejsza jest 100 razy mocniejsza od papryczki chilli? Ciekawostką jest również, że kostka Rubika i długopis powszechnie używany to wynalazki wymyślone przez Węgrów.

Lasy
Powierzchnię na obszarze 2/3 kraju porośniętą lasostepami oraz lasy bukowe na Średniogórze Północno-Węgierskim i Średniogórze Zadunajskim.

Lesistość kraju jest niewielka, bo wynosi 20%. Lasy łęgowe okresowo zalewane można spotkać jedynie w dolinach wielkich rzek. Najdłuższą rzeką jest Cisa, 596 km. W drzewostanach dominują drzewa liściaste (86%), z dębami - w tym odmiana burgundzka (34%), robinia akacjową (22%) oraz topolą (10%). Gatunki iglaste występują w zdecydowanej mniejszości (łącznie 13,7%).

Struktura własnościowa i funkcje lasów

Z danych na 1.01.2003 r. wynika, iż większość lasów węgierskich należy do państwa (58% pow.), pozostałe to rozdrobnione lasy prywatne (ok. 30,7% powierzchni leśnej kraju), wspólne (0,9%) oraz grunty o nieustalonej własności (9,7%). W lasach państwowych działają 22 państwowe przedsiębiorstwa leśne, wykonujące zadania z hodowli lasu, pozyskania drewna oraz innych dziedzin związanych z gospodarką leśną. Grunty leśne stanowią powierzchnię 1.823.377 ha. Lasy produkcyjne stanowią zdecydowaną większość (64,8%). Lasy ochronne (w tym parki, rezerwy) stanowią jedynie 33,6% pow. leśnej kraju. Na zagospodarowanie

turystyczne, społeczne i zdrowotne pracuje jedynie 1,6% lasów (to niewiele).

Administracja i organizacja leśna

Gospodarka leśna (jako forma użytkowania gruntów) podlega Ministrowi Rolnictwa. Funkcje administracyjne, ustawodawstwo leśne oraz nadzór nad lasami

sprawuje Departament Leśnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Sporządzany na okres 10 lat plan zagospodarowania lasu jest przygotowywany przez Państwową Służbę Leśną jako narzędzie i podstawa do prowadzenia zrównoważonej i prawidłowej gospodarki leśnej. Centralnym urzędem leśnym jest Państwowa Służba Leśna (PSL), posiada-

jąca 11 oddziałów terenowych z siedzibą w Budapeszcie.

Edukacja

System kształcenia inżynierów leśnych funkcjonuje od XIX w. w miejscowości Selmecbánya (obecnie Banská Štavnica na Słowacji). Szkoły górnicza i leśna połączyły się i w 1904 r. powstaje Wyższa Akademia Górnicza i Leśnictwa, która

funkcjonuje do dziś w miejscowości Sopron. Na Uniwersytecie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego studenci mają do wyboru w sumie 16 specjalizacji leśnych. Ważną instytucją państwową, zajmującą się badaniami lasu, jest Węgierski Instytut Badawczy Leśnictwa.

Opr. WoJak
Źródła: ypef.eu, wikipedia.pl, „Lasy i leśnictwo krajów Unii Europejskiej” IBL, CILP - Warszawa 2006.

Kontynuując temat rozpoczęty w poprzednim numerze, opowiemy o wyjątkowych właściwościach pajęczych sieci oraz o ich autorach.

Zbudowanie przez pająki sieci wymaga wiele energii i materiału. Dlatego, kiedy zostanie ona mocno uszkodzona, wówczas jest przez nie zwinięta i zjedzona. Dzięki temu pająk odzyskuje znaczną część zużytego materiału. Nici wytworzone przez krzyżaka ogrodowego rozciągają się do 40% swojej pierwotnej długości.

Pająk topik (*Argyroneta aquatica*) praktycznie całe życie spędza pod wodą, chociaż na pierwszy rzut oka niczym nie różni się od pajaków lądowych. Jego odmienność od pobratymców widoczna jest w sposobie życia. Jest jedynym w Polsce pajakiem żyjącym pod wodą. Przy odrobinie cierpliwości można go spotkać i obserwować w wodach strumieni i stawów, gdzie wśród roślinności wodnej buduje z pajęczyny swoje gniazda, podobne do dzwonów. Rozpięty pomiędzy roślinami oprzęd ma około dwóch centymetrów średnicy. Służy topikowi do gromadzenia powietrza atmosferycznego, potrzebnego do oddychania. Jego odwłok obficie pokrywa delikatne i gęste włoski. Po wynurzeniu z wody końca odwłoka, zostają pomiędzy nimi uwiecznione pęcherzyki powietrza, które zgarnia nogami z odwłoka,

Jedwabne nici pajaków

cz. II

kiedy po zanurzeniu ponownie znajdzie się pod oprzędem. Czynność tę powtarza co kilka godzin, a czasem raz na parę dni. Żywi się drobnymi bezkręgowcami wodnymi, które łowi przy pomocy sieci zbudowanej obok swojego gniazda. W nim spożywa upolowane zwierzęta, a samica składa jaja i opiekuje się młodymi.

Podczas ciepłej, suchej i wietrznej pogody, w okresie od maja do października, można obserwować unoszące się z wiatrem delikatne nitki pajęczyny. Podróżują na nich młode pajęczki. Szczególne nasilenie tego zjawiska, zwanego

babim latem, występuje w Polsce w drugiej połowie września. Wytwarzają w tym celu cienką nitkę pajęczą. Gdy jest ona już na tyle długa, że może udźwignąć pająka, ten odrywa się od podłoża i zaczyna swoją powietrzną podróż z wiatrem. Po wylądowaniu w nowym miejscu, czasem odległym od miejsca wyklucia nawet kilkadziesiąt kilometrów, szuka bezpiecznej kryjówki na okres zimy.

Niezwykle właściwości jedwabiu pajęczego i proces jego wytwarzania przez pająki spotkały się z wielkim zainteresowaniem gospodarki i medycyny. Badania naukowe

doprowadziły do dokładnego poznania budowy i mechanizmów działania gruczołów wytwarzających jedwab. Analizy biochemiczne i badania mechaniczne pozwoliły na opracowanie technologii wytwarzania biomateriałów o cechach jedwabiu pajęczego. Już obecnie wiadomo, że takie tworzywo może być wykorzystane do wyrobu nici chirurgicznych, protez medycznych, kamizelek kuloodpornych itp. Próby uzyskania nici na skalę przemysłową bezpośrednio od pajaków okazały się niemożliwe. Nie można korzystać z nici wytwarzanych przez pająki żyjące na wolności,

bo jest jej za mało dla celów przemysłowych. Zbieranie jedwabiu z pajęczyn osobników żyjących na wolności pochłania zbyt wiele czasu i nie pozwala na pozyskanie jednorodnego materiału. Niemożliwe jest też prowadzenie hodowli pajaków. Każdy osobnik musiałby być umieszczony w osobnej klatce. Umieszczone razem zaczynają ze sobą walczyć i zjadać się wzajemnie.

Obecnie prowadzone są prace nad wytwarzaniem jedwabiu pajęczego metodami biotechnologicznymi, między innymi przy wykorzystaniu bakterii, drożdży, ziemniaka,

rodziewnika, a także jedwabnika. Jest to możliwe dzięki odczytaniu u pajaków genów odpowiadających za wytwarzanie białek, z których zbudowana jest pajęczyna. Jedwabniki, którym przeszczepiono takie geny, zaczęły wytwarzać nitki jedwabiu o właściwościach zbliżonych do właściwych nici pajęczych. Jedwabnik jest łatwiejszy w hodowli niż pająk i produkuje więcej jedwabiu. Rodzi to nadzieję, że w przyszłości otrzymane w ten sposób nici będą mogły być powszechnie stosowane w medycynie i przemyśle.

Wacław Adamiak

KLESZCZE

MAŁE UKĄSZENIE, DUŻY PROBLEM

STADIA ROZWOJOWE

••• JAJECZKA

• LARWA

••• JAJECZKA

• NIMFA

• samica

• samiec

• IMAGO

Okolo 30 proc. kleszczy w Polsce jest nosicielami krętka borelii wywołującego boreliozę.

Szacuje się, że żeby doszło do infekcji kleszcz musi pozostać w skórze powyżej 24 godzin.

wielkość: kropka o średnicy ułamka milimetra

po opiciu się krwią: 3-4 milimetra

wielkość: główka od szpilki o średnicy 2-3 milimetrów

po opiciu się krwią: do 1 centymetra

wielkość: 4-5 milimetrów

po opiciu się krwią: do 1,5 centymetra

Kleszcze przenoszą ponad 20 różnych chorób nazywanych koinfekcjami.

Wysysając krew ofiary, kleszcz może zwiększyć masę nawet 100 razy.